

Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023

2023 dsc 4

RHAN 2

CYMORTH AR GYFER AMAETHYDDIAETH ETC.

PENNOD 1

PŴER GWEINIDOGION CYMRU I DDARPARU CYMORTH

8 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddarparu cymorth

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cymorth ar gyfer, neu mewn cysylltiad ag, amaethyddiaeth yng Nghymru a gweithgareddau ategol sy'n cael eu cynnal yng Nghymru.
- (2) Caiff y cymorth hwnnw, yn benodol, gynnwys cymorth ar gyfer unrhyw un neu ragor o'r dibenion a ganlyn, neu mewn cysylltiad â hwy—
  - (a) annog cynhyrchu bwyd mewn modd sy'n amgylcheddol gynaliadwy;
  - (b) helpu cymunedau gwledig i ffynnu a chryfhau'r cysylltiadau rhwng busnesau amaethyddol a'u cymunedau;
  - (c) gwella gwytnwch busnesau amaethyddol;
  - (d) cynnal y Gymraeg a hyrwyddo a hwyluso ei defnydd;
  - (e) lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr;
  - (f) atafaelu a storio carbon i'r graddau gorau posibl;
  - (g) cynnal a gwella gwytnwch ecosystemau;
  - (h) cadw a gwella tirweddau a'r amgylchedd hanesyddol;
  - (i) gwella ansawdd yr aer;
  - (j) gwella ansawdd dŵr;
  - (k) cynnal a gwella mynediad y cyhoedd i gefn gwlad a'r amgylchedd hanesyddol ac ymgysylltiad y cyhoedd â hwy;
  - (l) lliniaru risgiau o lifogydd a sychder;

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (m) cyflawni a hyrwyddo safonau uchel o ran iechyd a lles anifeiliaid;
  - (n) sicrhau effeithlonrwydd adnoddau i'r graddau gorau posibl;
  - (o) annog busnesau amaethyddol i reoli ynni yn effeithiol (gan gynnwys drwy fabwysiadu arferion effeithlonrwydd ynni ac arbed ynni, a chynhyrchu ynni adnewyddadwy ar eu tir).
- (3) Caniateir i gymorth o dan yr adran hon gael ei ddarparu o dan gynllun neu fel arall.
- (4) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio is-adran (2) drwy—
- (a) ychwanegu diben at y rhestr yn yr is-adran honno;
  - (b) dileu diben o'r rhestr;
  - (c) newid disgrifiad o ddiben ar y rhestr.
- (5) Yn yr adran hon, mae i "nwy tŷ gwydr" yr un ystyr ag yn Rhan 2 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (dccc 3).
- (6) Yn y Bennod hon—
- (a) mae cyfeiriadau at gymorth (ac eithrio yn achos cyfeiriadau at ddarparu cymorth o dan gynllun trydydd parti o fewn adran 9(8)) yn gyfeiriadau at gymorth o dan yr adran hon;
  - (b) mae cyfeiriadau at gymorth ariannol yn gyfeiriadau at gymorth o dan yr adran hon sy'n cael ei ddarparu'n ariannol.

Gwybodaeth Cychwyn

II A. 8 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

9 Darpariaeth bellach ynghylch cymorth o dan adran 8

- (1) Caniateir darparu cymorth yn ariannol neu fel arall.
- (2) Caniateir darparu cymorth ariannol drwy grant, benthyciad neu warant, neu ar unrhyw ffurf arall.
- (3) Caniateir darparu cymorth yn ddarostyngedig i fodloni meini prawf o ran cymhwysedd.
- (4) Pan fo cymorth yn cael ei ddarparu mewn cysylltiad â'r defnydd o dir, caniateir i'r meini prawf cymhwysedd (ymysg pethau eraill) bennu gofynion yn ymwneud ag—
  - (a) hectarau neu nodweddion y tir;
  - (b) i ba raddau y mae rhaid i'r tir gael ei ddefnyddio ar gyfer neu mewn cysylltiad ag amaethyddiaeth neu weithgareddau ategol;
  - (c) y person y darperir cymorth iddo (er enghraifft drwy gyfeirio at ddefnydd neu ddefnydd fwriadedig y person o'r tir).
- (5) Caniateir darparu cymorth yn ddarostyngedig i unrhyw amodau y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.
- (6) Caniateir i'r amodau (ymysg pethau eraill) gynnwys darpariaeth i gymorth ariannol gael ei ad-dalu neu ar gyfer gwneud iawn amdano fel arall (gyda llog neu beidio).

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

- (7) Caniateir darparu cymorth i wneuthurwr neu weithredwr cynllun trydydd parti mewn cysylltiad â sefydlu neu weithredu'r cynllun hwnnw (gan gynnwys mewn cysylltiad â darparu cymorth o dan y cynllun hwnnw).
- (8)
- (9) Caiff Gweinidogion Cymru ddirprwyo i unrhyw berson arall swyddogaethau sy'n ymwneud â darparu cymorth.
- (10) Caiff swyddogaethau a ddirprwyir o dan is-adran (9) gynnwys—
- rhoi canllawiau;
  - arfer disgresiwn.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 9 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

10 Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi gwybodaeth am gymorth

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau ar gyfer, neu mewn cysylltiad â, chyhoeddi gwybodaeth benodedig am gymorth sy'n cael ei ddarparu neu sydd wedi ei ddarparu.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) osod gofyniad ar unrhyw berson (gan gynnwys ar Weinidogion Cymru).
- (3) Mae'r wybodaeth y caniateir ei phennu yn cynnwys gwybodaeth am—
- derbynnydd unrhyw gymorth a ddarperir;
  - swm unrhyw gymorth a ddarperir;
  - dibenion unrhyw gymorth a ddarperir.
- (4) Yn yr adran hon, ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu mewn rheoliadau o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 10 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

11 Cynlluniau cymorth amlflwydd

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio cynllun, a elwir yn "cynllun cymorth amlflwydd", sy'n rhoi gwybodaeth ynghylch y defnydd y disgwylir ei wneud o'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan adran 8 yn ystod y cyfnod y mae'r cynllun yn gymwys iddo.
- (2) Rhaid i gynllun cymorth amlflwydd—
- pennu'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef;
  - nodi sut y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu darparu cymorth yn ystod y cyfnod er mwyn cyfrannu orau at gyflawni'r amcanion rheoli tir yn gynaliadwy (yn unol ag adran 2);
  - pan fwriedir darparu cymorth yn ystod y cyfnod o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3), disgrifio pob cynllun—

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (i) sy'n weithredol, neu
  - (ii) y mae Gweinidogion Cymru yn disgwyl y bydd yn dod yn weithredol yn ystod y cyfnod;
  - (d) disgrifio unrhyw gymorth y bwriedir iddo gael ei ddarparu yn ystod y cyfnod ac eithrio o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3).
- (3) Y cyfnod y bydd y cynllun cyntaf yn gymwys mewn perthynas ag ef yw'r cyfnod o bum mlynedd sy'n dechrau â 1 Ionawr 2025.
- (4) Ni chaiff y cyfnod y bydd cynlluniau dilynol yn gymwys mewn perthynas ag ef fod yn fyrrach na phum mlynedd.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau nad yw cynllun yn dod i ben heb i gynllun newydd fod yn ei le.
- (6) Rhaid i gynllun sy'n cael ei lunio o dan yr adran hon gael ei osod gerbron Senedd Cymru, a'i gyhoeddi, gan Weinidogion Cymru—
- (a) yn achos y cynllun cyntaf, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol cyn dechrau'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef, a
  - (b) yn achos pob cynllun dilynol, o leiaf 12 mis cyn dechrau'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef.
- (7) Os yw, cyn diwedd y cyfnod y mae cynllun yn gymwys mewn perthynas ag ef, unrhyw wybodaeth a nodir neu a ddisgrifir yn y cynllun yn unol â pharagraffau (b), (c) neu (d) o is-adran (2) yn peidio â bod yn gywir neu'n gyflawn, rhaid i Weinidogion Cymru ddiwygio'r cynllun cyn gynted ag y bo'n ymarferol gwneud hynny.
- (8) Pan fo Gweinidogion Cymru yn diwygio'r cynllun, rhaid iddynt cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol—
- (a) cyhoeddi'r cynllun diwygiedig, a
  - (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 11 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

12 Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch gwirio cymhwysedd ar gyfer cymorth, etc.

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau ar gyfer, neu mewn cysylltiad â—
- (a) gwirio a yw'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer cymorth wedi eu bodloni;
  - (b) y canlyniadau, pan fo cymorth wedi ei ddarparu heb i feini prawf cymhwysedd fod wedi eu bodloni;
  - (c) gorfodi cydymffurfedd ag unrhyw amodau y darperir neu y darparwyd cymorth yn ddarostyngedig iddynt;
  - (d) monitro i ba raddau y mae pwrpas y cymorth wedi ei gyflawni;
  - (e) ymchwilio i droseddau a amheuir mewn cysylltiad â cheisiadau am gymorth neu ddarparu cymorth.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1), ymysg pethau eraill, gynnwys darpariaeth—
- (a) ynghylch darparu gwybodaeth;
  - (b) sy'n rhoi pwerau mynediad;

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

- (c) sy'n rhoi pwerau arolygu, chwilio ac ymafael;
  - (d) ynghylch y broses o bennu a yw meini prawf cymhwysedd neu amodau wedi eu bodloni mewn cysylltiad â darparu'r cymorth;
  - (e) ynghylch cadw cofnodion;
  - (f) ynghylch adennill neu wneud iawn am yr holl gymorth ariannol neu unrhyw ran ohono (gyda llog neu hebdo);
  - (g) ynghylch dal cymorth yn ôl, yn gyfan gwbl neu'n rhannol;
  - (h) ynghylch camau i'w cymryd, gan berson y darperir neu y darparwyd cymorth iddo, er mwyn unioni unrhyw amod a dorwyd sy'n gymwys i'r cymorth hwnnw;
  - (i) ynghylch cosbau ariannol (gan gynnwys cosbau a gyfrifir drwy gyfeirio at swm unrhyw gymorth ariannol);
  - (j) ar gyfer adennill symiau sy'n ddyledus mewn cysylltiad â chosbau ariannol, gan gynnwys darpariaeth ar gyfer llog, gosod symiau yn erbyn symiau eraill, a sicrwydd ar gyfer taliad;
  - (k) sy'n gwahardd person rhag cael cymorth, neu gymorth o ddisgrifiad a bennir, am gyfnod a bennir neu hyd nes i amodau a bennir gael eu bodloni;
  - (l) ynghylch apelau;
  - (m) sy'n rhoi swyddogaethau (gan gynnwys swyddogaethau sy'n ymwneud ag arfer disgresiwn) i berson.
- (3) Ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) awdurdodi mynediad i annedd breifat heb warant a ddyroddir gan ynad heddwch.
- (4) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (2)(i) yn cynnwys darpariaeth ar gyfer talu llog ar unrhyw swm y gellir ei adennill o ba ddiwrnod bynnag (pa un ai y diwrnod y darparwyd y cymorth o dan sylw, neu ddiwrnod arall) y darperir ar ei gyfer yn y rheoliadau, neu a bennir o dan y rheoliadau.
- (5) Yn yr adran hon, ystyr "a bennir" yw wedi ei bennu mewn, neu wedi ei benderfynu o dan, reoliadau o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 12 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

13 Adroddiad blynyddol ynghylch cymorth a ddarparwyd o dan adran 8

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio adroddiad o dan yr adran hon ("adroddiad blynyddol"), mewn perthynas â phob cyfnod adrodd, ynghylch y cymorth a ddarparwyd yn ystod y cyfnod.
- (2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys yr wybodaeth a ganlyn—
- (a) cyfanswm unrhyw gymorth ariannol a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd;
  - (b) pan fo cymorth wedi ei ddarparu yn ystod y cyfnod drwy gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3)—
    - (i) cyfanswm unrhyw gymorth ariannol a ddarparwyd o dan y cynllun yn ystod y cyfnod;
    - (ii) disgrifiad o unrhyw gymorth arall a ddarparwyd o dan y cynllun yn ystod y cyfnod;

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (c) disgrifiad o unrhyw gymorth ac eithrio cymorth ariannol a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd, ond nid o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3).
- (3) Caiff yr adroddiad blynyddol hefyd gynnwys unrhyw wybodaeth arall y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru, yn ddim hwyrach na 12 mis ar ôl diwedd pob cyfnod adrodd—
  - (a) cyhoeddi'r adroddiad blynyddol sy'n ymwneud â'r cyfnod adrodd hwnnw, a
  - (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.
- (5) Yn yr adran hon, ystyr y "cyfnod adrodd" yw—
  - (a) yn achos yr adroddiad blynyddol cyntaf, y cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y mae adran 8 yn dod i rym, ac sy'n dod i ben â 31 Mawrth 2025;
  - (b) yn achos adroddiadau blynyddol dilynol, blynyddoedd ariannol olynol.

Gwybodaeth Cychwyn

I6 A. 13 mewn grym ar 17.10.2023, gweler **a. 56(2)(b)**

14 Adroddiad Effaith

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio adroddiad o dan yr adran hon ("Adroddiad Effaith") mewn perthynas â phob cyfnod adrodd.
- (2) Rhaid i'r Adroddiad Effaith nodi'r dibenion y darparwyd cymorth ar eu cyfer yn ystod y cyfnod adrodd.
- (3) Rhaid i'r Adroddiad Effaith hefyd nodi asesiad Gweinidogion Cymru o effaith ac effeithiolrwydd y cymorth hwnnw, gan gynnwys eu hasesiad o'r canlynol—
  - (a) ym mha fodd, ac i ba raddau, y gwnaeth y cymorth gyflawni'r dibenion a fwriadwyd, a
  - (b) ym mha fodd, ac i ba raddau, y gwnaeth darparu'r cymorth gyfrannu at gyflawni'r amcanion rheoli tir yn gynaliadwy.
- (4) Caiff yr Adroddiad Effaith hefyd asesu ac adrodd ar unrhyw faterion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn berthnasol at ddibenion asesu effaith ac effeithiolrwydd cymorth a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru, yn ddim hwyrach na 12 mis ar ôl diwedd pob cyfnod adrodd—
  - (a) cyhoeddi'r Adroddiad Effaith sy'n ymwneud â'r cyfnod adrodd hwnnw, a
  - (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.
- (6) Yn yr adran hon, ystyr y "cyfnod adrodd" yw—
  - (a) yn achos yr Adroddiad Effaith cyntaf, y cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y mae adran 8 yn dod i rym, ac sy'n dod i ben â 31 Rhagfyr 2029;
  - (b) yn achos Adroddiadau Effaith dilynol, cyfnodau olynol o bum mlynedd.
- (7) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio is-adran (6) drwy reoliadau.

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

17 A. 14 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

15 Camau i'w cymryd wrth lunio adroddiad o dan adran 14

Wrth lunio adroddiad o dan adran 14, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i—

- y dibenion a bennir yn adran 8(2);
- pob adroddiad a gyhoeddir o dan adran 13 mewn cysylltiad â'r cyfnod adrodd y mae'r adroddiad o dan adran 14 yn ymwneud ag ef;
- yr adroddiad diweddaraf a gyhoeddwyd o dan adran 14;
- unrhyw faterion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.

Gwybodaeth Cychwyn

18 A. 15 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

PENNOD 2

PWERAU I ADDASU DEDDFWRIAETH SY'N YMWNEUD Â CHYMORTH ARIANNOL A CHYMORTH ARALL

16 Pŵer i addasu deddfwriaeth sy'n llywodraethu cynllun y taliad sylfaenol

- Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, addasu deddfwriaeth sy'n llywodraethu cynllun y taliad sylfaenol i'r graddau y mae'n cael effaith o ran Cymru.
- Yn y Ddeddf hon—
  - ystyr cynllun y taliad sylfaenol yw Cynllun y Taliad Sylfaenol o dan Reoliad (EU) Rhif 1307/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 sy'n gosod rheolau ar gyfer taliadau uniongyrchol i ffermwyr o dan gynlluniau cymorth o fewn fframwaith y polisi amaethyddol cyffredin ("y Rheoliad Taliadau Uniongyrchol");
  - ystyr "deddfwriaeth sy'n llywodraethu Cynllun y Taliad Sylfaenol" yw'r ddeddfwriaeth a ganlyn, sy'n ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir, ac unrhyw is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r ddeddfwriaeth honno—
    - y Rheoliad Taliadau Uniongyrchol;
    - unrhyw Reoliad Dirprwyedig y Cyngor, neu Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn, a wnaed o dan y Rheoliad Taliadau Uniongyrchol;
    - unrhyw ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir arall sy'n ymwneud â gweithredu cynllun y taliad sylfaenol.

Gwybodaeth Cychwyn

19 A. 16 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(c\)](#)

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

17 Pŵer i addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud â'r polisi amaethyddol cyffredin

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud ag ariannu, rheoli a monitro'r polisi amaethyddol cyffredin i'r graddau y mae'n cael effaith o ran Cymru.
- (2) Yn y Ddeddf hon, ystyr "deddfwriaeth sy'n ymwneud ag ariannu, rheoli a monitro'r polisi amaethyddol cyffredin" yw'r ddeddfwriaeth a ganlyn, sy'n ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir, ac unrhyw is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r ddeddfwriaeth honno—
  - (a) Rheoliad (EU) Rhif 1306/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 ar ariannu, rheoli a monitro'r polisi amaethyddol cyffredin;
  - (b) deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir a wnaed o dan y Rheoliad hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

I10 A. 17 mewn grym ar 17.10.2023, gweler **a. 56(2)(c)**

18 Pŵer i addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer gwenynyddiaeth

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer gwenynyddiaeth i'r graddau y mae'n cael effaith o ran Cymru.
- (2) Yn y Ddeddf hon, ystyr "deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer gwenynyddiaeth" yw'r ddeddfwriaeth a ganlyn, sy'n ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir, ac unrhyw is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r ddeddfwriaeth honno—
  - (a) Erthyglau 55 i 57 o'r Rheoliad CMO;
  - (b) deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir a wnaed o dan y ddeddfwriaeth honno.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 18 mewn grym ar 17.10.2023, gweler **a. 56(2)(c)**

19 Pŵer i addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer datblygu gwledig

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, addasu deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer datblygu gwledig i'r graddau y mae'n cael effaith o ran Cymru.
- (2) Yn y Ddeddf hon, ystyr "deddfwriaeth sy'n ymwneud â chymorth ar gyfer datblygu gwledig" yw'r ddeddfwriaeth a ganlyn, sy'n ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir, ac unrhyw is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r ddeddfwriaeth honno—
  - (a) Rheoliad (EU) Rhif 1305/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 ar gymorth ar gyfer datblygu gwledig;
  - (b) Rheoliad (EU) Rhif 1310/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 sy'n gosod darpariaethau trosiannol penodol ar gymorth ar gyfer datblygu gwledig;

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

- (c) Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 1698/2005 dyddiedig 20 Medi 2005 ar gymorth ar gyfer datblygu gwledig;
- (d) i'r graddau y mae'n ymwneud â chymorth ar gyfer datblygu gwledig, Rheoliad (EU) Rhif 1303/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 sy'n gosod darpariaethau cyffredin ar Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop, Cronfa Gymdeithasol Ewrop, y Gronfa Gydlyniant, Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig a Chronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop etc.;
- (e) Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 1257/99 dyddiedig 17 Mai 1999 ar gymorth ar gyfer datblygu gwledig;
- (f) Rheoliad y Cyngor (EEC) Rhif 2080/92 dyddiedig 30 Mehefin 1992 sy'n cychwyn cynllun cymorth y Gymuned ar gyfer mesurau coedwigaeth mewn amaethyddiaeth;
- (g) Rheoliad y Cyngor (EEC) Rhif 2078/92 dyddiedig 30 Mehefin 1992 ar ddulliau cynhyrchu amaethyddol sy'n gydnaws â gofynion diogelu'r amgylchedd a chynnal cefn gwlad;
- (h) deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir a wnaed o dan ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir ym mharagraffau (a) i (g).

Gwybodaeth Cychwyn

I12 A. 19 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(c\)](#)

20 Y berthynas â phwerau eraill i addasu deddfwriaeth

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 20 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(c\)](#)

PENNOD 3

YMYRRAETH MEWN MARCHNADOEDD AMAETHYDDOL

21 Datganiad yn ymwneud ag amodau eithriadol yn y farchnad

- (1) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod amodau eithriadol yn y farchnad, caiff Gweinidogion Cymru wneud a chyhoeddi datganiad (“datganiad amodau eithriadol yn y farchnad”) yn unol â'r adran hon.
- (2) Mae “amodau eithriadol yn y farchnad”—
  - (a) os oes aflonyddwch dwys mewn marchnadoedd amaethyddol neu fygythiad difrifol o aflonyddwch dwys mewn marchnadoedd amaethyddol, a
  - (b) os yw'r aflonyddwch neu'r bygythiad o aflonyddwch yn cael effaith andwyol sylweddol, neu'n debygol o gael effaith andwyol sylweddol, ar gynhyrchwyr amaethyddol yng Nghymru o ran y prisiau y gellir eu cael am un neu ragor o gynhyrchion amaethyddol.
- (3) Rhaid i ddatganiad amodau eithriadol yn y farchnad—

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (a) datgan bod Gweinidogion Cymru yn ystyried bod amodau eithriadol yn y farchnad;
  - (b) disgrifio'r amodau eithriadol yn y farchnad o dan sylw drwy bennu—
    - (i) yr aflonyddwch neu'r bygythiad o aflonyddwch mewn marchnadoedd amaethyddol;
    - (ii) y sail dros ystyried bod yr aflonyddwch yn ddwys, neu bod bygythiad difrifol o aflonyddwch dwys;
    - (iii) unrhyw gynnyrch amaethyddol y mae'r aflonyddwch neu'r bygythiad o aflonyddwch yn effeithio arno neu'n debygol o effeithio arno;
    - (iv) y sail dros ystyried bod yr aflonyddwch neu'r bygythiad o aflonyddwch yn cael, neu'n debygol o gael, effaith andwyol sylweddol ar gynhyrchwyr amaethyddol o ran y prisiau y gellir eu cael am y cynnyrch amaethyddol o dan sylw;
  - (c) pennu tan pa ddyddiad y mae'r pwerau a roddir gan adran 22 neu y cyfeirir atynt yno ar gael i'w defnyddio mewn perthynas â'r amodau eithriadol yn y farchnad.
- (4) Ni chaniateir i'r dyddiad a bennir o dan is-adran (3)(c) fod yn hwyrach na diwrnod olaf y cyfnod o dri mis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyhoeddir y datganiad amodau eithriadol yn y farchnad.
  - (5) Mae datganiad amodau eithriadol yn y farchnad yn cael effaith o ddechrau'r diwrnod y caiff ei gyhoeddi tan ddiwedd y diwrnod a bennir o dan is-adran (3)(c).
  - (6) Caiff Gweinidogion Cymru ddirymu datganiad amodau eithriadol yn y farchnad drwy wneud a chyhoeddi datganiad, o dan yr is-adran hon, sy'n nodi bod y datganiad amodau eithriadol yn y farchnad wedi ei ddirymu o'r dyddiad a bennir yn y datganiad.
  - (7) Mae is-adran (8) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru, ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o saith niwrnod sy'n dod i ben â'r diwrnod a bennir o dan is-adran (3)(c) mewn datganiad amodau eithriadol yn y farchnad sy'n cael effaith o dan yr adran hon, yn ystyried bod amodau eithriadol yn y farchnad yn dal i fodoli.
  - (8) Caiff Gweinidogion Cymru estyn y datganiad amodau eithriadol yn y farchnad drwy wneud a chyhoeddi datganiad o dan yr is-adran hon sy'n pennu—
    - (a) y caiff y datganiad amodau eithriadol yn y farchnad ei estyn am gyfnod (nad yw'n fwy na thri mis) a bennir yn y datganiad, a
    - (b) bod y pwerau a roddir gan adran 22(2) neu y cyfeirir atynt yno ar gael i'w defnyddio yn ystod y cyfnod hwnnw.
  - (9) Nid yw'r ffaith bod datganiad amodau eithriadol yn y farchnad wedi dod i ben neu wedi ei ddirymu yn atal Gweinidogion Cymru rhag gwneud a chyhoeddi datganiad amodau eithriadol yn y farchnad arall yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n rhannol â'r un amodau eithriadol yn y farchnad.
  - (10) Rhaid i Weinidogion Cymru osod copi o unrhyw ddatganiad a wneir ac a gyhoeddir o dan yr adran hon gerbron Senedd Cymru cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl ei gyhoeddi.
  - (11) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at ddatganiad yn cael ei gyhoeddi yn gyfeiriadau at ei gyhoeddi'n electronig.

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

- I14** A. 21 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(4)**
I15 A. 21 mewn grym ar 17.10.2023 gan **O.S. 2023/1092, ergl. 2(a)**

22 Amodau eithriadol yn y farchnad: y pwerau sydd ar gael i Weinidogion Cymru

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys yn ystod y cyfnod y mae datganiad amodau eithriadol yn y farchnad yn cael effaith.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu, neu gytuno i ddarparu, cymorth ariannol i gynhyrchwyr amaethyddol yng Nghymru y mae'r amodau eithriadol yn y farchnad a ddisgrifir yn y datganiad wedi cael, yn cael, neu'n debygol o gael, effaith andwyol ar eu hincwm.
- (3) Nid oes dim yn yr adran hon yn effeithio ar unrhyw bwerau eraill sydd ar gael i Weinidogion Cymru (gan gynnwys o dan ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir) i ddarparu cymorth ariannol i gynhyrchwyr amaethyddol.
- (4) Caniateir darparu cymorth ariannol o dan is-adran (2) drwy grant, benthychiad neu warant neu ar unrhyw ffurf arall.
- (5) Caniateir darparu'r cymorth ariannol yn ddarostyngedig i unrhyw amodau y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.
- (6) Caniateir i'r amodau (ymysg pethau eraill) gynnwys darpariaeth i gymorth ariannol gael ei ad-dalu neu ar gyfer gwneud iawn amdano fel arall (gyda llog neu beidio).
- (7) Nid oes dim yn is-adran (1) na (2) yn atal Gweinidogion Cymru rhag darparu, neu gytuno i ddarparu, cymorth ariannol o dan is-adran (2) ar ôl diwedd y cyfnod y mae'r datganiad amodau eithriadol yn y farchnad yn cael effaith ynddo, ond mewn ymateb i gais a wneir yn ystod y cyfnod hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

- I16** A. 22 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(4)**
I17 A. 22 mewn grym ar 17.10.2023 gan **O.S. 2023/1092, ergl. 2(a)**

23 Pŵer i addasu deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir sy'n ymwneud ag ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus a chymorth ar gyfer storio preifat

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, addasu deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir sy'n ymwneud ag ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus neu gymorth ar gyfer storio preifat, i'r graddau y mae'n cael effaith o ran Cymru.
- (2) Mae'r pŵer a roddir gan yr adran hon yn cynnwys pŵer i newid y cynhyrchion amaethyddol sy'n gymwys am ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus neu gymorth ar gyfer storio preifat.
- (3) Yn yr adran hon, mae "deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir sy'n ymwneud ag ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus neu gymorth ar gyfer storio preifat" yn cynnwys—
  - (a) Erthyglau 8 i 18 o'r Rheoliad CMO;

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (b) Rheoliad y Cyngor (EU) Rhif 1370/2013 dyddiedig 16 Rhagfyr 2013 sy'n pennu mesurau ar bennu cymorthyddion ac ad-daliadau penodol sy'n ymwneud â chyd-drefniadaeth y marchnadoedd mewn cynhyrchion amaethyddol (i'r graddau y maent yn ymwneud ag ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus a chymorth ar gyfer storio preifat);
- (c) Rheoliadau canlynol y Comisiwn (i'r graddau y maent yn ymwneud ag ymyrraeth yn y farchnad gyhoeddus a chymorth ar gyfer storio preifat)—
- (i) Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2016/1238 dyddiedig 18 Mai 2016 sy'n ategu'r Rheoliad CMO o ran ymyrraeth gyhoeddus a chymorth ar gyfer storio preifat;
- (ii) Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240 dyddiedig 18 Mai 2016 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso'r Rheoliad CMO o ran ymyrraeth gyhoeddus a chymorth ar gyfer storio preifat;
- (iii) Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2017/1182 dyddiedig 20 Ebrill 2017 sy'n ategu'r Rheoliad CMO mewn perthynas â graddfeydd yr Undeb ar gyfer dosbarthiad carcasau buchol, moch a defaid ac mewn perthynas ag adrodd ar brisiau'r farchnad o ran categorïau penodol o garcasau ac anifeiliaid byw.
- (4) Hyd nes y bydd unai paragraff 1 neu baragraff 2 o Atodlen 3 (diwygio Erthyglau 219, 220, 221 a 222 o'r Rheoliad CMO) mewn grym, mae unrhyw gyfeiriad yn yr adran hon at amodau eithriadol yn y farchnad sy'n destun datganiad amodau eithriadol yn y farchnad yn cynnwys cyfeiriad at amgylchiadau sy'n destun mesurau o dan unrhyw un neu ragor o'r Erthyglau hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

- I18** A. 23 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(4)**
- I19** A. 23 mewn grym ar 17.10.2023 gan **O.S. 2023/1092**, **ergl. 2(a)**

PROSPECTIVE

PENNOD 4

TENANTIAETHAU AMAETHYDDOL

24 Daliadau Amaethyddol: datrys anghydfod sy'n ymwneud â chymorth ariannol

- (1) Mae Deddf Daliadau Amaethyddol 1986 (p. 5) wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 19A (anghydfodau sy'n ymwneud â cheisiadau am gydsyniad y landlord neu amrywio telerau), yn is-adran (7), yn y diffiniad o "relevant financial assistance"—
- (a) ym mharagraff (b) yn lle "or paragraph 8 of Schedule 5 to, that Act (powers of Secretary of State and Welsh Ministers" rhodder "that Act (powers of Secretary of State";
- (b) hepgorer yr "or" ar ôl paragraff (b);
- (c) ar ôl paragraff (c) mewnosoder—
- “(a) section 8 of the Agriculture (Wales) Act 2023 (“the 2023 Act”) (Welsh Ministers’ power to provide support),

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

- (b) a scheme of the sort mentioned in section 9(8) of the 2023 Act (meaning of “third party scheme” for purposes of power to provide support),
  - (c) the basic payment scheme, as defined in section 16 of the 2023 Act (power to modify legislation governing the basic payment scheme),
  - (d) legislation relating to the financing, management and monitoring of the common agricultural policy, as defined in section 17 of the 2023 Act (power to modify legislation relating to the common agricultural policy),
  - (e) legislation relating to support for apiculture, as defined in section 18 of the 2023 Act (power to modify legislation relating to support for apiculture),
  - (f) legislation relating to support for rural development, as defined in section 19 of the 2023 Act (support for rural development), or
  - (g) section 22 of the 2023 Act (powers of Welsh Ministers to give financial assistance in exceptional market conditions);”.
- (3) Mae Deddf Tenantiaethau Amaethyddol 1995 (p. 8) wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (4) Ar ôl adran 8 mewnosoder—

**“8A Reference of certain requests for consent or variation to arbitration:
Wales**

- (1) This section applies to a farm business tenancy where the land comprised in the tenancy is in Wales.
- (2) A tenant may, by notice in writing given to the landlord, refer to arbitration under this Act a request made by the tenant to the landlord where—
  - (a) the request falls within subsection (3), and
  - (b) no agreement has been reached with the landlord on the request.
- (3) A request falls within this subsection if—
  - (a) it is a request for—
    - (i) the landlord’s consent to a matter which under the terms of the tenancy requires such consent, or
    - (ii) a variation of the terms of the tenancy, and
  - (b) it is made for the purposes of—
    - (i) enabling the tenant to request or apply for relevant financial support, or
    - (ii) complying with a statutory duty applicable to the tenant.
- (4) Subsection (5) applies where the tenant has given notice under subsection (2) but an arbitrator has not been appointed by agreement before the end of the period of two months beginning with the day on which the notice was given.
- (5) The tenant or the landlord may apply to a professional authority for the appointment of an arbitrator by that authority, but once either party has made such an application the other may no longer do so.
- (6) An arbitrator, on a reference made under subsection (2), may—
  - (a) determine that the landlord must comply with the request (either in full or in part),
  - (b) determine that the landlord may refuse to comply with the request, or
  - (c) make any other award or determination permitted by regulations.

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)

- (7) The Welsh Ministers may by regulations make provision—
- (a) about conditions to be met before a reference may be made under subsection (2);
  - (b) about the awards or determinations that may be made by an arbitrator, which may include making an order for a variation in the rent payable under the tenancy or for the payment of compensation or costs;
  - (c) about the time at which, or the conditions subject to which, an award or determination may be expressed to take effect;
  - (d) restricting a tenant's ability to make subsequent references to arbitration where a reference to arbitration has already been made under subsection (2) in relation to the same tenancy.

- (8) In this section—

“relevant financial support” means financial support under—

- (a) section 8 of the Agriculture (Wales) Act 2023 (“the 2023 Act”) (Welsh Ministers’ power to provide support),
- (b) a scheme of the sort mentioned in section 9(7) of the 2023 Act (meaning of “third party scheme” for purposes of power to provide support),
- (c) the basic payment scheme, as defined in section 16 of the 2023 Act (power to modify legislation governing the basic payment scheme),
- (d) legislation relating to the financing, management and monitoring of the common agricultural policy, as defined in section 17 of the 2023 Act (power to modify legislation relating to the common agricultural policy),
- (e) legislation relating to support for apiculture, as defined in section 18 of the 2023 Act (power to modify legislation relating to support for apiculture),
- (f) legislation relating to support for rural development, as defined in section 19 of the 2023 Act (support for rural development), or
- (g) section 22 of the 2023 Act (powers of Welsh Ministers to give financial assistance in exceptional market conditions);

“statutory duty” means a duty imposed by or under—

- (a) an Act of Parliament;
- (b) an Act of Senedd Cymru or an Assembly Measure;
- (c) retained direct EU legislation.”

- (5) Yn adran 28(5), cyn paragraff (a), mewnosoder—

“(za) a request made under section 8A(2) of this Act.”.

- (6) Ar ôl adran 36, mewnosoder—

“36A Regulations

- (1) A power to make regulations under this Act is exercisable by statutory instrument.
- (2) The Welsh Ministers’ power to make regulations under section 8A(7) includes power to make different provision for different purposes.

*Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2. (See end of Document for details)*

(3) A statutory instrument containing regulations made under section 8A(7) is subject to annulment in pursuance of a resolution of Senedd Cymru.”

Gwybodaeth Cychwyn

I20 A. 24 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(4)**

Statws

Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, RHAN 2.